

10. Simcock N., MacGregor S., Catney P., Dobson A., Ormerod M., Robinson Z., Hall S. Marie. Factors influencing perceptions of domestic energy information: content, source and process. *Energy Policy*. 2014. 65(2014). Pp. 455–464.

11. Sterner, T., Robinson, E. J. Z., 2018. Selection and design of environmental policy instruments. In: *Handbook of Environmental Economics* [Dasgupta, P., Pattanayak, S., Smith, K. (eds.)]. Volume 4, Elsevier.

12. Todd A.-M., Wood A. Flex Your Power: Energy Crises and the Shifting Rhetoric of the Grid. *Atlant. J. Commun.* 2006. 14(4). Pp. 211–228.

13. UN Climate Change Conference 2009. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/2009_United_Nations_Climate_Change_Conference (дата звернення: 3.03.2023 р.)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-303-6-23>

Іванченко А. В.,

*аспірант кафедри публічного управління та економіки
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

«ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНА ЦІННІСНА ДЕТЕРМІНАНТА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМНИХ РЕФОРМ

Дисципліна праці в системі державної служби має неабияке значення для нормального функціонування кожного органу державної влади. Питання зміцнення трудової дисципліни державних службовців є одним із ключових завдань, які стоять перед кожним керівником державного органу, оскільки від її дотримання досить часто залежить ефективність виконання поставлених перед органом завдань, додержання конституційних прав і свобод людини та громадянина, якість надання адміністративних послуг.

Одним із елементів правового статусу державного службовця є юридична відповідальність, яка може настати за невиконання чи не якісне виконання державним службовцем своїх посадових обов'язків, власне сама відповідальність є важливим положенням Закону України «Про державну службу».

Відомий дослідник державної служби та бюрократії М. Вебер ще свого часу зазначав, що державні службовці перш за все мають розплачуватися за наслідки своїх дій, незалежно від своїх мотивів та намірів, які вже мають похідне значення та характер. Якщо внаслідок дій державного службовця, наголошував М. Вебер, буде заподіяно шкоду його країні та страждання мешканцям, то він не може і не має права перекладати відповідальність на когось іншого, навіть якщо на його виправдання вказують суто шляхетні мотиви (наприклад, відраза до нечистоплотних і підступних політичних засобів; прагнення жити за правдою, а не кривдою; намагання не відповідати злом на зло тощо) [2].

Слід зазначити, що на сьогоднішній день неприємним є той факт, що державні службовці часто порушують присягу, вчиняють корупційні правопорушення та кримінальні злочини, чим знеславлюють свій статус. Аргументи, які «пояснюють» такі дії державних службовців є: низька заробітна плата, «незнання» законодавства та багато інших, але кількість та підстава їх вчинення зумовлюють такі фактори як: неналежне нормативне регулювання юридичної відповідальності у вітчизняному законодавстві, належного, якісного та ефективного механізму притягнення державних службовців до юридичної відповідальності.

У науковій літературі відповідальність розглядається як: – обов'язок відповідати за свої протиправні дії (негативна відповідальність); – добровільне виконання обов'язків, самодисципліну, високу правову свідомість (позитивна відповідальність). Відповідно до ст. 55 Конституції України: «кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб». Також відповідно до ст. 61 Конституції України: «юридична відповідальність особи має індивідуальний характер» [3, ст. 55, ст. 61].

Любимов О. К. вважає, що «..відповідальність державних службовців має як загальні так і спеціальні ознаки юридичної відповідальності в цілому, а також їй притаманні певні особливості, які і відрізняють її від відповідальності звичайних громадян. Загальні ознаки юридичної відповідальності – це такі ознаки, які притаманні всім без виключення видам юридичної відповідальності та стосуються як звичайних громадян, так і посадових та службових осіб органів влади» [4, с. 20].

Разом із тим, незважаючи на оновлення законодавства про державну службу, в науковій літературі порушується питання щодо необхідності законодавчого визначення дефініцій «юридична відповідальність державних службовців», «правопорушення на державній службі» [1, с. 456].

Найпоширенішим видом юридичної відповідальності, який найчастіше застосовується до державних службовців, є дисциплінарна відповідальність. Вона настає в разі порушення державним службовцем обов'язків додержання дисципліни праці, правил внутрішнього трудового розпорядку органу державної влади, за невиконання або неналежне виконання службових обов'язків.

Окреме місце займають факти звільнення з посад за порушення присяги державного службовця, адже припинення державної служби за порушення присяги є санкцією відповідальності державного службовця, який вчинив діяння, несумісне з повноваженнями за займаною посадою. Звільнення за порушення присяги може мати місце лише тоді, коли державний службовець скоїв проступок, який підриває довіру до нього як до носія влади та призводить до підривання авторитету державного органу. Припинення державної служби за порушення Присяги є найсуворішою санкцією відповідальності державного службовця, який вчинив діяння, несумісне з посадою.

Тому рівень юридичних гарантій захисту прав зазначеної особи в процедурах вирішення питань застосування такої відповідальності має бути не меншим, ніж під час звільнення з державної служби за вчинення дисциплінарного правопорушення, з дотриманням порядку та строків притягнення до дисциплінарної відповідальності [5, с. 24].

За порушення норм етичної поведінки державним службовцем не передбачено ні кримінальної, ні адміністративної відповідальності, а сам факт порушення етичних норм має належати саме до дисциплінарних проступків, так як державні службовці – це специфічна категорія осіб, які мають характеризуватися позитивною поведінкою, оскільки несуть моральну відповідальність перед суспільством як у робочий, так і позаробочий час.

Дослідниками пропонується розроблення та прийняття Закону України «Про юридичну відповідальність державних службовців», в якому потрібно, крім уже зазначеного, докладно окреслити підстави всіх видів юридичної відповідальності державних службовців, процедури притягнення до юридичної відповідальності, повноваження державних органів у цій сфері тощо. Чіткого законодавчого розмежування потребують адміністративні та дисциплінарні правопорушення державних службовців, бо й адміністративна, й дисциплінарна відповідальність досить часто передбачається за порушення однакових службових обов'язків, наприклад, незабезпечення виконання підлеглими правил пожежної безпеки, охорони праці тощо. У законодавстві потрібно закріпити й однозначні розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення. Так, дійсно, зазначені питання потребують нормативно-правового

забезпечення, необхідним є внесення змін до Закону України «Про державну службу» в частині конкретизації поняття «юридична відповідальність державних службовців», окреслення видів юридичної відповідальності та їхніх підстав, проте вважаємо за недоцільне прийняття окремого закону про юридичну відповідальність державних службовців.

Список використаних джерел:

1. Зубрицький М. І. Тенденції подальшого розвитку правового регулювання юридичної відповідальності державних службовців. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12 С. 455–457.
2. Козуліна С. О., Марзак І. М. Особливості та види юридичної відповідальності державних службовців в Україні. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/news/2013/03/06/yanchalo.pdf> (дата звернення: 26.09.2020)
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996, № 30. Ст. 55. Ст. 61.
4. Любимов О. К. Юридична відповідальність як елемент правового статусу державного службовця. *Соціальне право*. 2019. № 1. С. 20–26.
5. Панова Н. С. Забезпечення службової дисципліни у державній службі. *Прикарпатський вісник*. 2019. № 4–2. С. 24–29.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-303-6-24>

Кашук О. Д.,

*аспірант кафедри публічного управління та економіки
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

В сучасних умовах ефективність державного соціально-економічного розвитку залежить від впливу чималої кількості національних та глобальних, внутрішніх та зовнішніх чинників, зокрема, пов'язані із наслідками кризових явищ у економічній та політичній сферах. Однак, незважаючи на вагомий вплив на розвиток вітчизняної житлової сфери якраз кризових явищ, необхідно не забувати і про потребу наявності в державі високоякісного